Ministerie van Veiligheid en Justitie

Boetewijzer voor het bepalen van de maximumboete in wetgeving

Boetewijzer voor het bepalen van de maximumboete in wetgeving

14 maart 2014

Voor u ligt de Boetewijzer. Een handzame hulp voor de wetgevingsjurist en beleidsmedewerker bij het vaststellen van een passend wettelijk boetemaximum voor nieuwe boetestelsels. De Boetewijzer kan ook een rol spelen bij de heroverweging van bestaande stelsels. Het instrument verschaft een theoretische context in combinatie met een rijksbrede selectie van aansprekende voorbeelden van boetemaxima uit de circa 80 bestaande bestuursrechtelijke boetestelsels in het ordeningsrecht. De Boetewijzer is bedoeld als een inspiratiebron voor wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers; ze bevat richtsnoeren geen toetscriteria.

Hierna wordt kort stilgestaan bij de aanleiding en het doel van de Boetewijzer. De daarop volgende twee paragrafen behandelen enkele aspecten van respectievelijk het strafrechtelijke en het bestuursrechtelijke boetestelsel en plaatsen de Boetewijzer in een meer theoretische context. De vierde en langste paragraaf neemt de wetgevingsjurist en beleidsmedewerker aan de hand langs de stappen en afwegingen die nodig zijn voor het bepalen van een passende boetehoogte in de wet.

1 Waarom een Boetewijzer?

Overtredingen in het ordeningsrecht kunnen strafrechtelijk en bestuursrechtelijk worden beboet.Deze Boetewijzer gaat niet over de keuze tussen beide. De Boetewijzer heeft wel als onderwerp het geven van richtsnoeren voor het bepalen van maximale hoogte van de boete wanneer eenmaal is gekozen voor de vorm van een bestuursrechtelijke boete.
Er bestaan verschillen tussen de hoogte van de boetemaxima in het bestuursrecht en het strafrecht. Ook in de boetehoogtes in het bestuursrecht bestaat diversiteit. Deze heterogeniteit in boetehoogtes kan verklaard worden uit de verschillende context of departementale domeinen waarvoor de boetes zijn bedoeld en de diverse motieven voor de bestuurlijke boete. Het maakt bijvoorbeeld nogal uit of de bestuurlijke boete is bedoeld voor eenvoudige of voor complexe zaken. Daarnaast zijn bestuurlijke boetesystemen in de loop der jaren gegroeid en aangepast, mede onder invloed van toenemende Europeanisering.

Het kabinet streeft waar mogelijk naar meer eenheid in de hoogte van geldboetes op het terrein van het straf- en het bestuursrecht en wil ongerechtvaardigde, niet verklaarbare verschillen zoveel mogelijk voorkomen.[1] Kabinetsnota's uit 2005 en 2008 over de keuze tussen sanctiestelsels[2] bevatten uitgangspunten voor de keuze van een (bestuursrechtelijk of strafrechtelijk) sanctiestelsel. De nota's bevatten echter geen richtsnoeren voor het bepalen van de hoogte van (bestuurlijke of strafrechtelijke) boetes.
Om meer eenheid te brengen in de systematiek waarmee de boetehoogte wordt vastgesteld heeft de minister van Veiligheid en Justitie een onderzoek laten uitvoeren door de Rijksuniversiteit Groningen.[3] De onderzoekers melden opvallende verschillen in boetehoogtes en constateren dat gebrek aan consistentie in boetehoogtes kan leiden tot ongerechtvaardigde verschillen in behandeling van overtreders van soortgelijke voorschriften en tot een gebrek aan effectiviteit van de rechtshandhaving.

Het kabinet wenst een richtinggevend kader voor de beoordeling en totstandkoming van nieuwe boetes. Tegen deze achtergrond wordt een Aanwijzing voor de regelgeving voorbereid en is deze Boetewijzer ontwikkeld. Voor de strafrechtelijke boetes in het ordeningsrecht vormen artikel 23 Wetboek van Strafrecht en de Wet op de economische delicten reeds een kader. Dat is de reden dat deze Boetewijzer zich richt op de bestuursrechtelijke boetemaxima. De Boetewijzer zal worden opgenomen in het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving (IAK).

---

[1] Brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 17 december 2012, Kamerstukken II 2012/13, 33400 VI, nr. 80, waarin het kabinet zijn beleidsreactie geeft op het hierna te noemen onderzoek..

[2] Zie Kamerstukken II 2005/06, 29849, nr. 30, resp. Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VI, nr. 69.

[3] H. E. Bröring, M. den Uijl e.a., Referentiekader geldboetes, Verslag van een onderzoek naar de hoogte en wijze van berekening van geldboetes in het bestuursrecht en het strafrecht, 2012, WODC/Vakgroep Bestuursrecht & Bestuurskunde RUG, te vinden op www.wodc.nl.

2. Boetecategorieën in het strafrecht

Teneinde meer eenheid te bewerkstelligen in de hoogte van geldboetes wil het kabinet een referentiekader voor strafrechtelijke en bestuurlijke boetes tot stand brengen. Daarbij is uitgangspunt om bij de bepaling van de (maximum)hoogte van bestuurlijke boetes in wetgeving waar mogelijk aan te sluiten bij de boetecategorieën van artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht (Sr). De categorieën van artikel 23 bevatten in oplopende hoogte zes generieke boetemaxima, waaruit de wetgever kan kiezen als hij een wetsovertreding van een passende straf wil voorzien. Door de keuze te beperken tot zes maxima wordt eenheid wat betreft de hoogte van geldboetes tussen de strafbepalingen in het Wetboek van Strafrecht en in de bijzondere wetten gebracht. Aansluiting – zo veel mogelijk - in bestuursrechtelijke wetten bij artikel 23 Sr zorgt ervoor dat ook tussen het strafrecht en het bestuursrecht meer eenheid ontstaat.

Het uitgangspunt om bij de bepaling van de (maximum)hoogte van bestuurlijke boetes waar mogelijk aan te sluiten bij de categorieën van artikel 23 Sr is neergelegd in de kabinetsbrief van 17 december 2012 en zal ook worden gecodificeerd in de Aanwijzingen voor de regelgeving. Het uitgangspunt laat overigens ruimte voor afwijkende boetemaxima voor bestaande stelsels, in het bijzonder voor stelsels die mede werken met zogenoemde relatieve boetemaxima, waarbij de maximumboete niet is gesteld op een absoluut bedrag maar is gekoppeld aan het behaalde profijt. Bij wijze van voorbeeld wordt verwezen naar de relatieve boete vastgesteld in verband met een door de Aanbestedingswet 2012 verboden overeenkomst (artikel 4.21 Aanbestedingswet 2012: 'ten hoogste vijftien procent van de geraamde waarde van de desbetreffende opdracht') en die met betrekking tot de overtreding waarbij een belastingplichtige opzettelijk niet, dan wel onvolledig of onjuist aangifte doet voor een aanslagbelasting (artikel 67d, eerste lid, Algemene wet inzake rijksbelastingen: honderd procent van de te weinig geheven belasting).

Deze Boetewijzer is het complement van de aankomende aanwijzing: waar de laatste uitgangspunten bevat voor de wetgever wat betreft de maxima die voor bestuurlijke boeten in aanmerking komen en de vormgeving daarvan, bevat de Boetewijzer inhoudelijke indicatoren en voorbeelden die helpen om daadwerkelijk uit die boetemaxima een keuze te maken.

3. Bestuurlijke boete(stelsels) en boetemaxima

De bestuurlijke boete is een punitieve sanctie die niet onder het strafrecht valt (wel te onderscheiden van de bestuurlijke strafbeschikking: een geldboete op te leggen door 'lichamen of personen, met een publieke taak belast', die wel onder het strafrecht valt). De bestuurlijke boete wordt met dezelfde doeleinden als strafrechtelijke straffen opgelegd, zoals leedtoevoeging en generale en speciale preventie; soms is een nevendoel om onrechtmatig verkregen voordeel af te romen.
Het bestuur dat, zonder tussenkomst van de rechter, de boete kan opleggen, is bijvoorbeeld de gemeente, een minister of een ander bestuursorgaan zoals de Autoriteit Consument en Markt. De wettelijke boetehoogte is geregeld in afzonderlijke wetten als de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Arbeidsomstandighedenwet en de Drank- en Horecawet.
Een kader zoals artikel 23 Sr kent het bestuursrecht niet, maar in de toekomst zal er zoals gezegd naar worden gestreefd zoveel mogelijk bij de categorieën van artikel 23 Sr aan te sluiten door voor de maximumhoogte te verwijzen naar een van de boetecategorieën van artikel Sr. Door waar dat mogelijk is stelselmatig te verwijzen naar een boetecategorie uit het strafrecht zal geleidelijk aan een zekere mate van eenheid ontstaan.

Met de term boetestelsel wordt bedoeld het geheel aan keuzes zoals gemaakt in wetgeving en in beleid van het boeteopleggende orgaan, gericht op de hoogte van de op te leggen boete in reactie op een geconstateerde overtreding van hetgeen is bepaald bij of krachtens een wettelijk voorschrift[4]. Een boetestelsel bevat een samenstel van bevoegdheden en normen. Er zijn ruim 80 bestuurlijke boetestelsels. Elementen van een boetestelsel zijn: het wettelijk boetemaximum, de boetebedragen die binnen het boetemaximum in lagere regelingen (amvb en/of ministeriële regeling) en beleid of beleidsregels zijn vastgesteld en de vormgeving dat wil zeggen de techniek waarmee binnen het stelsel van wettelijke regels en beleidsregels de boete in concreto wordt vastgesteld (bijvoorbeeld de vraag of sprake is van fixatie of juist van discretionaire ruimte?).
Ingevolge artikel 5:46, eerste lid, van de Awb juncto artikel 89 Grondwet bepaalt de bijzondere bestuursrechtelijke wet (wet in formele zin), als daarin een bestuurlijke boete wordt geregeld, in elk geval het maximum van de op te leggen boete. "De wet bepaalt de bestuurlijke boete die wegens een bepaalde overtreding ten hoogste kan worden opgelegd."

[4] Bröring, a.w., p. 4.

De hoogte van boetes wordt op drie niveaus bepaald. Het eerste niveau is dat van de wet: de bijzondere wetten op het terrein van het bestuursrecht die de boetebevoegdheid bevatten.

De wetgever bepaalt, het boetemaximum en de vormgeving. De wetgever neemt daarbij als uitgangspunt een van de boetecategorieën van artikel 23 Sr. Het kan oppertuun zijn te kiezen voor een ander bedrag (bijvoorbeeld wanneer een nieuwe boete dient te worden ingepast in een bestaand stelsel). Ook kan sprake zijn van de noodzaak te kiezen voor een relatief of flexibel boetemaximum, waarbij het maximum is gerelateerd aan een bepaalde grootheid die een maat is voor de ernst van de overtreding (bijv. een percentage van het benadelingsbedrag of behaalde profijt). De wetgevingsjurist en beleidsmaker stellen zich in verband met het te bepalen boetemaximum vragen als: "hoe maatschappelijk onaanvaardbaar is deze overtreding?" en "welke positie hebben overtreders in het betrokken onderdeel van het rechtssysteem?" en "betreft het een overtreding die qua ernst en complexiteit maatwerk vraagt, of gaat het om een frequent op te leggen boete voor een eenvoudige overtreding?".

Het tweede niveau waarop boetehoogtes worden bepaald is dat waarop de toepassing binnen het wettelijke boetemaximum nader wordt genormeerd. Dit gebeurt in algemeen verbindende voorschriften ter uitvoering van de wet (een amvb en/of ministeriële regeling) of in beleidsregels mede aan de hand van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Het maximumbedrag (eerste niveau) is de basis voor de uitwerking van de boetesystematiek (op het tweede niveau) in algemeen verbindende voorschriften of in beleidsregels of in beide. Hier moet de beleidsmaker antwoord geven op de vraag of een boetehoogte voldoende afschrikwekkend is en of de boetehoogte beleidsmatig goed aansluit bij andere boetes en straffen. Het gaat om regels over de normering binnen het wettelijke kader.
Op dit niveau van normering kiest de regelgever er soms voor om binnen het wettelijk maximum met gefixeerde boetes te werken, als hij heeft vastgesteld dat bij de grote meerderheid van de gevallen de vastgestelde boete de passende boete is en dat niet steeds de omstandigheden van het geval zoals bijvoorbeeld draagkracht in aanmerking hoeven te worden genomen. Dit laat onverlet de bepaling in art 5:46, derde lid, Awb die zegt dat in bijzondere omstandigheden van de gefixeerde boete in neerwaartse zin kan worden afgeweken (dit is het derde, hierna te noemen niveau van de bepaling van de boete in concreto). Zo'n bijzondere situatie kan betrekking hebben op de draagkracht van de overtreder. De gefixeerde boete is echter niet de enige techniek. De regelgever kan ook ruimte scheppen voor maatwerk, door binnen het wettelijk maximum een bandbreedte aan te geven waarbinnen de op te leggen boete dient te worden bepaald. Het boetebeleid is doorgaans gebaseerd op een proportioneel geacht basisbedrag van waaruit in individuele gevallen de boete wordt berekend.

Op het derde niveau ten slotte stelt de boeteoplegger in een individueel geval de bestuurlijke boete vast met inachtneming van het wettelijk maximum, de boetebeleidsregels en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Voor welke wettelijke boetehoogte en vormgeving ook wordt gekozen, de uitkomst van de afweging door de sanctietoepasser moet steeds een evenredige sanctie zijn.
Hieronder zijn de niveaus, instrumenten en actoren schematisch weergegeven.

Niveau van bepaling van de boetehoogte	Instrument / overweging	Actor
Wettelijk boetemaximum	Wet in formele zin	Wetgevingsjurist en beleidsmaker
Normering van de ruimte tot het maximum	Lagere regeling: - algemeen verbindend voorschrift: amvb en/of ministeriële regeling - of beleidsregels	Wetgevingsjurist en beleidsmaker Beleidsmaker
Bepaling van de boete in het individuele geval	Nadere regeling, algemene beginselen en omstandigheden concrete geval	Bestuursorgaan i.c. boete-oplegger

De Boetewijzer gaat over het eerste niveau, dat van het wettelijk maximum, maar zal daar waar dat voor een goed begrip van de gebruiker nuttig is, ook informatie bevatten over het tweede niveau. Het derde niveau ligt buiten de scope van de boetewijzer, zij het dat richtsnoeren die verderop aan de orde komen ook een rol kunnen spelen op dat niveau.

4. Gebruik van de Boetewijzer

4.1. Boetewijzer in kort bestek

Deze paragraaf laat zien hoe de Boetewijzer kan worden gebruikt. Beschreven wordt op welke wijze wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers (in het vervolg ook aangeduid met 'gebruiker') de informatie uit de Boetewijzer zo goed mogelijk kunnen toepassen bij de keuze van een passend boetemaximum. De structuur van deze paragraaf sluit aan op de afwegingen die de gebruiker maakt en de vragen die hij zich stelt. De structuur van de bijlage van de Boetewijzer ondersteunt dat proces.

Een boetemaximum dient in lijn te zijn met maxima voor soortgelijke overtredingen en uiteraard te voldoen aan Europeesrechtelijke eisen. Tal van andere factoren met betrekking tot bijvoorbeeld de ernst van de overtreding, de dader en het gevolg werken in op de keuze voor een bepaald maximum. Het keuzeproces is dan ook meer iteratief dan chronologisch van aard. In onderstaand overzicht zijn de verschillende afwegingen die bij die keuze relevant kunnen zijn bijeen gezet en vervolgens in aparte paragrafen kort toegelicht.

Stap	Acties	Paragraaf
1	stel vast welk cluster van overtredingen uit de bijlage relevant is voor de van een boete te voorziene overtreding (de voorbeelden in de bijlage zijn ingedeeld in vier clusters.)	4.2
2	bestudeer de voorbeelden in het desbetreffende cluster van de bijlage	4.3
3	bepaal de boetemaxima en corresponderende categorie in art. 23 Sr	4.4
4	bepaal welke richtsnoeren een rol spelen bij het bepalen van het boetemaximum.	4.5
5	bepaal de vormgeving van het boetemaximum	4.6
6	stel een passend boetemaximum vast en onderbouw de keuze	4.7

De structuur van de bijlage van de Boetewijzer ondersteunt het afwegingsproces en de hierboven onderscheiden stappen. De eerste kolom van de bijlage geeft beknopt aan in oplopende zwaarte welke overtreding het betreft en in de tweede kolom is de vindplaats gegeven. De overtredingen in de bijlage zijn geordend in vier clusters, met elk een eigen kleur: gegevensverstrekking, medewerkingsplicht, aanwijzing en overige materiële normen. Het boetemaximum staat vermeld in de derde kolom, gevolgd door de corresponderende boetecategorie van artikel 23 Sr. Overigens is lang niet altijd in de wet een koppeling naar artikel 23 Sr gemaakt. De vierde kolom bevat informatie over boetenormbedragen, voor zover aanwezig.

Door deze schematische weergave wordt zichtbaar dat voor een licht feit als een administratieve overtreding doorgaans een boetemaximum wordt gekozen in de eerste twee categorieën van artikel 23 Sr. Die informatie is belangrijk voor het afwegingsproces dat wetgevingsjurist en beleidsmedewerker maken. De gedachte is dat voor een vergelijkbare overtreding de gebruiker in diezelfde categorieën een keuze bepaalt dan wel een onderbouwing geeft waarom juist een hoger of lager maximum passend wordt gevonden. Op deze wijze zal op termijn waar mogelijk meer eenheid in bestuursrechtelijke boetes in het ordeningsrecht ontstaan.
Paragraaf 4.2. en volgende beschrijven de hiervoor kort aangegeven stappen 1 tot en met 6 meer in het bijzonder.

4.2. Stel vast welk cluster van overtredingen uit de bijlage relevant is voor het te bepalen boetemaximum (Stap 1)

De Boetewijzer is opgezet op basis van de aard van de overtreding. De overtredingen zijn in de eerste kolom in vier clusters ingedeeld. Overtredingen laten zich overigens niet altijd makkelijk onderscheiden. Een groter aantal clusters vergroot de kans op overlap tussen overtredingen uit verschillende clusters en daarmee de kans op verwarring. De in de Boetewijzer onderscheiden vier clusters van overtredingen op het terrein van het ordeningsrecht hebben elk een eigen kleur.
Merk op dat een en hetzelfde cluster overtredingen van uiteenlopende ernst en met verschillende boetemaxima kan bevatten. Zo kan schending van de plicht tot gegevensverstrekking door een natuurlijke persoon die te laat belastingaangifte doet, een lichte overtreding met een relatief laag boetemaximum opleveren. Voor eenzelfde type overtreding kan in geval het een spoorwegondernemer betreft die onvolledige gegevens afdraagt over het gebruik en beheer van spoorwegen, een overtreding met potentieel zeer ingrijpende gevolgen waarvoor een hoger boetemaximum op zijn plaats is.

De eerste drie clusters van overtredingen hebben betrekking op handelen ten opzichte van een bestuursorgaan of een toezichthouder. Het eerste cluster, dat van de 'gegevensverstrekking', betreft schending van verplichtingen die tot doel hebben te waarborgen dat de toezichthouder en/of het bestuursorgaan over voldoende informatie beschikt om zijn taak goed te kunnen uitoefenen. Gegevens dienen naar waarheid en op niet misleidende wijze aan de toezichthouder te worden verstrekt. Het cluster 'gegevensverstrekking' bevat overtredingen zoals het niet, niet tijdig, niet volledig, niet correct aanleveren van gegevens of opstellen van rapportages. Het kan ook om schending van een meldplicht gaan, bijvoorbeeld de plicht tot het melden van misstanden. Het gaat hierbij dan om de plicht het bestuursorgaan of de toezichthouder van actuele gegevens te voorzien. Als het om een meldplicht gaat is dat expliciet in het overzicht aangegeven. Dit cluster is groen van kleur.
Het tweede cluster overtredingen 'medewerkingsplicht' ziet op schending van de plicht tot meewerken aan een onderzoek van de toezichthouder of het bestuursorgaan om bepaalde boeken, bescheiden of andere gegevensdragers te overleggen. Dit clsuter is oranje van kleur.
Het derde cluster, blauw van kleur, betreft overtreding van een 'aanwijzing'. In dit cluster zijn overtredingen opgenomen zoals het niet voldoen aan voorschriften of beperkingen door de toezichthouder of het bestuursorgaan gesteld. Bijvoorbeeld de aanwijzing die volgt op verzaken van de plicht jaarlijks een verslag op te stellen of het niet naleven van voorschriften die verbonden zijn aan een vergunning.
Het vierde en laatste cluster omvat een grote en zeer diverse groep overtredingen, die los staan van de verplichtingen jegens de toezichthouder of het bestuursorgaan. Het gaat om schendingen van materiële normen of geboden, zoals het niet betalen van belasting, het ten onrechte voeren van een titel en het niet bewaren van identiteitsdocumenten van tewerkgestelde vreemdelingen. Dit cluster is in rood weergegeven.

4.3. Bestudeer de voorbeelden in de bijlage (stap 2)

Is het cluster eenmaal gekozen dan is het zaak relevante voorbeelden binnen die groep overtredingen te selecteren. De voorbeelden zijn afkomstig uit diverse domeinen van het ordeningsrecht waarin boetestelsels functioneren. De voorbeelden zijn zo gekozen dat ze tezamen een representatief beeld geven van de desbetreffende clusters overtredingen en van de boetestelsels op een bepaald domein of het terrein van een departement. In de bijlage (in het cluster 'gegevensverstrekking') zijn ook enkele voorbeelden van bestuurlijke strafbeschikkingen opgenomen, hoewel deze niet onder het bestuursrecht vallen. Dit is gedaan vanwege de verwantschap met de bestuurlijke boete qua sanctie-opleggend orgaan en om voor de gebruiker van de Boetewijzer het palet aan boetemaxima in de volle breedte te 'schilderen'.
Het is aan de gebruiker om op het terrein van zijn eigen departement maar ook daarbuiten in een relevant domein naar eventuele andere relevante overtredingen op zoek te gaan. De eerste twee kolommen geven daartoe handvatten. De eerste kolom door middel van een beknopte aanduiding van de overtreding en in de tweede kolom is het artikel vermeld.
Een overtreding kan relevant zijn vanwege het feit dat die in hetzelfde domein functioneert en betrekking heeft op eenzelfde rechtsgoed (veiligheid, eigendom, vrije markt, vrijheid en integriteit persoon), of omdat de dader een rechtspersoon is of juist een natuurlijke persoon, of omdat het profijt dat met de overtreding wordt verkregen vergelijkbaar zou kunnen zijn. Deze en andere factoren die een rol spelen bij het bepalen van het boetemaximum komen in paragraaf 4.5. ter sprake. In dit stadium dient een eerste scan als aanknopingspunt voor een volgende stap: de vergelijking van bestaande boetemaxima van overtredingen.

4.4. Wettelijk boetemaximum en de corresponderende categorie van artikel 23 Sr (stap 3)

In het meergenoemde Groningse onderzoek wordt melding gemaakt van opvallende verschillen en gebrek aan consistentie in boetehoogtes. Het kabinet wenst daar waar mogelijk te komen tot meer afstemming van boetehoogtes. Om die reden biedt de Boetewijzer bij elk cluster overtredingen voorbeelden van boetemaxima en de corresponderende categorieën in artikel 23 Sr. De gedachte is de gebruiker te stimuleren bestaande boetemaxima en de plaats binnen de boetecategorieën van 23 Sr in overweging te nemen bij het zoeken naar een passende boetehoogte voor nieuwe bestuursrechtelijke boetes.
Het boetemaximum dat in de wet voor de desbetreffende overtreding is bepaald, is gegeven in de derde kolom en de vierde kolom geeft de corresponderende categorie van artikel 23 Sr. Soms zijn de derde en vierde kolom gelijk waar de wet al direct verwijst naar een categorie uit artikel 23 Sr.
Het Wetboek van Strafrecht bepaalt dat een van de mogelijke hoofdstraffen een geldboete is. De geldboetes die ten hoogste door de strafrechter kunnen worden opgelegd, worden vastgesteld volgens de categorie die voor een strafbaar feit is bepaald. Ieder strafbaar feit wordt door de wet aan een van de zes in artikel 23 Sr onderscheiden boetecategorieën gekoppeld. De boetes worden tweejaarlijks geïndexeerd.
Voor 2014 gelden de volgende bedragen:

- de eerste categorie: €405
- de tweede categorie: €4.050
- de derde categorie: €8.100
- de vierde categorie: €20.250
- de vijfde categorie: €81.000
- de zesde categorie: €810.000.

Bij het parlement is een wetsvoorstel van de minister van Veiligheid en Justitie aanhangig waarbij het hoogste boetemaximum (categorie VI) in artikel 23 Sr wordt geflexibiliseerd voor rechtspersonen ter verbetering van de effectiviteit van de wettelijke mogelijkheden om strafrechtelijk op te treden tegen financieel-economische criminaliteit. Het wetsvoorstel voorziet erin dat indien het bedrag van de zesde boetecategorie geen passende bestraffing toelaat, een hogere boete kan worden opgelegd, namelijk een geldboete tot ten hoogste 10 procent van de jaaromzet van de rechtspersoon in het voorafgaande boekjaar.[5]

4.5. Richtsnoeren voor het bepalen van het boetemaximum (stap 4)

De onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen adviseerden in Referentiekader geldboetes om in het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving (IAK) een checklist op te nemen voor de vaststelling in wetgeving van de hoogte van boetes en voor de vormgeving ervan. Wat die boetehoogte betreft zouden in zo'n checklist richtsnoeren en voorbeelden moeten worden opgenomen, aan de hand waarvan beleidsmakers en wetgevers bij nieuwe wetgeving keuzes zouden kunnen maken. Aan deze aanbeveling is gevolg gegeven door in de bijlage bij deze Boetewijzer een uitgebreide lijst van karakteristieke voorbeelden van bestuurlijke-boetefeiten op te nemen met de corresponderende boetehoogtes. De beleidsmaker of wetgevingsjurist kan een boetefeit dat hij van een boetehoogte moet voorzien indelen in een van de clusters en vervolgens kijken met welke bestaande boetefeiten het van een boetehoogte te voorziene feit vergelijkbaar is gelet op bepaalde aspecten als aard en ernst van het feit, type daders, context van de wetgeving e.d. Aldus kan, vergelijkenderwijs, een gemotiveerde keuze voor een bepaalde boetehoogte worden gemaakt.

Het advies van de Groningse onderzoekers om ook richtsnoeren te geven voor de bepaling van de boetehoogte blijkt minder gemakkelijk op te volgen. Volgens het onderzoek zouden die richtsnoeren moeten aanknopen bij vier factoren: 1. de aard van de overtreding, ofwel het betrokken rechtsgoed, 2. de aard van de overtreder, 3. behaald profijt, herstel van gevolgen en samenhang met andere sanctiemogelijkheden en 4. recidive. Aan wat voor soort richtsnoeren kan hier worden gedacht? Mogelijk is gedacht aan richtsnoeren in de vorm van ijkpunten in absolute zin, in de trant van: bij overtredingen met rechtsgoed A of met als overtreder een persoon van hoedanigheid B hoort een boetehoogte die correspondeert met de Xde categorie van artikel 23 Sr of in de orde van grootte van de categorieën Y en Z. Dit soort richtsnoeren is (nog) niet mogelijk gebleken. Wat opvalt namelijk bij beschouwing van het bestaande palet aan bestuurlijke-boetefeiten is de grote inhoudelijke variëteit, qua onderwerp van de wettelijke regelingen, soorten doelgroepen, beleidsmatige context e.d. Het zou op dit moment een simplificatie van de werkelijkheid zijn om te pogen algemene, de grenzen van de verschillende wettelijke domeinen overschrijdende richtsnoeren op te stellen die al die uiteenlopende boetefeiten in vaste boetecategorieën zouden dwingen.

[5] Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten met het oog op het vergroten van de mogelijkheden tot opsporing, vervolging, alsmede het voorkomen van financieel-economische criminaliteit (verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit), Kamerstukken II 2012/13, 33 685.

Misschien is dit in de verdere toekomst wel mogelijk, wanneer weer meer ervaring bestaat met de onderbouwing van de keuze van boetehoogtes in wetgeving, maar nu is dat nog te vroeg.

Wel is het op basis van de voorbeelden uit de bestaande wetgeving mogelijk om richtsnoeren te formuleren in de vorm van relatieve ijkpunten voor de bepaling van de hoogte van boetes. Bij beschouwing van het huidige boetepalet springen namelijk een beperkt aantal factoren in het oog die in relatieve zin – dat wil zeggen verhogend of verlagend - duidelijk invloed hebben op de boetehoogte. Deels komen deze factoren overeen met hetgeen de RUG in haar onderzoek vond, deels zijn het andere factoren. Hieronder zullen deze factoren kort uiteen worden gezet. De aanwezigheid van een of meer factoren in een bepaalde casus, zal in meer of mindere mate een strafverhogende of -verlagende invloed hebben.

Hierbij wordt aangetekend dat het op het niveau van de wetgeving gaat om de bepaling van het boetemaximum: de hoogste boete die voor een bepaald type wetsovertredingen moet kunnen worden opgelegd. De beleidsmaker en de wetgever dienen dus te bedenken wat de ernstigste verschijningsvorm van een wettelijke overtreding is die in de werkelijkheid kan voorkomen. Daarop dient het wettelijke boetemaximum te worden afgestemd. Deze afstemmingsvraag speelt overigens minder bij relatieve boetemaxima (bijvoorbeeld ten hoogste 100 procent van het genoten profijt), omdat de crux daarvan is dat in de wettelijke techniek al een maat voor de ernst van de overtreding besloten ligt. De ruimte die het wettelijke boetemaximum biedt kan vervolgens via lagere regelingen of beleidsregels worden ingevuld met normbedragen voor de verschillende meer en minder ernstige verschijningsvormen, indien althans de hiervoor bepalende omstandigheden op een abstracte, geobjectiveerde wijze zijn te omschrijven. Soms zal het overigens mogelijk zijn om op wettelijk niveau een differentiatie aan te brengen door een zgn. gekwalificeerde variant van de standaardovertreding te omschrijven met een hoger boetemaximum. Zie bijvoorbeeld sommige recidivebepalingen.
Hieronder worden de relatieve ijkpunten die kunnen worden onderscheiden toegelicht.

1. De aard van de persoon tot wie de boetebepaling is gericht

Het gaat op het niveau van de formele wet om de hoedanigheid van de persoon. De meer subjectieve kanten van de aard van de persoon, zoals bijvoorbeeld inkeer, of poging tot herstel, horen op het niveau van de normering in beleidsregels of amvb's en ministeriële regelingen. Boeteverlagende en -verhogende factoren die in relatie tot de aard van de persoon relevant kunnen zijn:

- Gaat het om een natuurlijk persoon of een rechtspersoon?
  In het geval van een rechtspersoon zal al snel een boetemaximum van de hoogste categorieën uit het strafrecht (5e of 6e categorie) aangewezen zijn, tenzij het een hele kleine rechtspersoon betreft met bijvoorbeeld slechts enkele werknemers of een geringe administratieve overtreding.
- Is sprake van multinationals of andere grote bedrijven of instellingen met miljoenenbudgetten? Dan kunnen ook bijzonder hoge maxima in aanmerking komen die bijvoorbeeld door middel van een percentage zijn gekoppeld aan de jaaromzet. Bij wijze van voorbeeld wordt verwezen naar overtredingen van de Mededingingswet.
- Kan een onderscheid worden gemaakt tussen bedrijven beneden of boven een bepaalde grootte, bijvoorbeeld gerekend naar het aantal werknemers of naar de behaalde omzet?

2. Heeft de overtreder profijt van de overtreding in de zin van financieel of economisch gewin?

Het met de overtreding behaalde voordeel is soms makkelijk te bepalen. Dat is bijvoorbeeld het geval als door overtreding van een plicht tot het verschaffen van inlichtingen ten onrechte een uitkering wordt genoten. Minder eenvoudig kan het genoten voordeel worden bepaald van een ondernemer die illegalen aan het werk stelt.
Het exact bepalen van de economische opbrengst als gevolg van de overtreding is uitvoeringstechnisch soms heel lastig. Het betrokken departement houdt om die reden bij het boetestelsel in abstracto rekening met het feit dat de ondernemer omstandigheden heeft gecreëerd waarmee hij concurrentievoordeel heeft kunnen behalen.
In sommige boetestelsels wordt het profijt verdisconteerd in de maximum boetehoogte. Naar mate meer profijt kan worden aangenomen is het boetemaximum hoger. Een hoger voordeel leidt tot een hogere boete.
Sommige stelsels bevatten een aparte herstel- of ontnemingsbevoegdheid. Het voordeel wordt bij wijze van reparatie van de overtreding door het bestuursorgaan teruggevorderd en is dus niet verdisconteerd in de punitieve sanctie. Deze mogelijkheid heeft dus een temperende werking op de boetehoogte. Als uitgangspunt lijkt hier een boetemaximum niet hoger dan het terug te vorderen voordeel redelijk.
In het meergenoemde rapport is te lezen dat vrijwel alle boetestelsels zien op handhaving van voorschriften waarmee financieel voordeel kan worden behaald. In een steekproef van dertien wettelijke boetestelsels is in twee gevallen sprake van verplichte ontneming van het voordeel.

De volgende relatieve ijkpunten worden in verband met de factor profijt onderscheiden:

- Is sprake van een financiële regeling tussen overheid en burger of bedrijf, die de verstrekking of inning van geldbedragen betreft? Zo ja, dan ligt koppeling van het boetemaximum aan het benadelingsbedrag voor de hand. Daarbij lijkt een maximum van 100 procent van het

benadelingsbedrag een redelijk uitgangspunt bij een standaardovertreding. Bij een administratieve overtreding die niet was gericht op financieel gewin, kan er sprake zijn van een verlaging ten opzichte van de maximum standaardboete van 100%. Recidive kan aanleiding vormen voor een verhoging ten opzichte van de maximum standaardboete van 100%.
- Leidt de overtreding tot concurrentievervalsing waarvan bonafide bedrijven de dupe zijn?

3. De ernst van de overtreding

De ernst van de overtreding speelt een belangrijke rol om te komen tot een evenredig boetemaximum. Uitgangspunt voor de weging van de overtredingen is de plaats binnen het totaal aan door middel van regelingen (van een domein) te beschermen rechtsgoederen.
Feiten van relatief geringe ernst zijn eenvoudige standaardovertredingen die slechts indirect aan kernwaarden (te beschermen belangen) raken. De gevolgen zijn over het algemeen beperkt (er zijn geen slachtoffers en er is geen schade). Er is geen sprake van verhoogde verwijtbaarheid in de vorm van grote onachtzaamheid of opzet. De samenleving is niet geschokt en de markt niet verstoord. Er is geen materieel belang van enige omvang.
Zeer ernstig zijn overtredingen die direct aan kernwaarden als veiligheid of gezondheid of grote financiële belangen raken en waarbij sprake is van gevaarzetting, omvangrijk wederrechtelijk verkregen voordeel of door derden geleden schade. De markt is ernstig verstoord en de samenleving kan ernstig geschokt zijn. Tussen deze twee uitersten is een derde groep overtredingen te onderscheiden, de groep ernstige overtredingen.

De volgende relatieve ijkpunten worden in verband met de factor ernst onderscheiden:
- Is sprake van roekeloos gedrag of opzettelijke, doelbewuste overtreding van de wet en/of calculerend gedrag? Bijvoorbeeld: niet tegemoetkomen aan de plicht tot zorgvuldig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik van verboden stoffen.
- Heeft de overtreding een brede reikwijdte, die negatieve gevolgen heeft buiten het individuele geval? Bijvoorbeeld: overtreding van het verbod op het maken van reclame voor tabaksproducten door de tabaksbranche.

4. Het effect van de sanctie

Belangrijk voor de keuze van een boetemaximum is het beoogde en feitelijke effect van de sanctie. Doorgaans heeft de bestuurlijke boete tot doel (nieuwe) overtredingen te voorkomen, zowel bij de individuele dader (speciale preventie) als bij de rest van de doelgroep (generale preventie). Burgers en bedrijven moeten worden afgeschrikt van het plegen van overtredingen. Wat maakt een sanctie afschrikwekkend genoeg? Bij sommige doelgroepen is de financiële draagkracht zo groot, dat alleen hoge boetemaxima effect zullen hebben, bijvoorbeeld bij grote bedrijven. Bij andere doelgroepen gaat het niet zozeer om de hoogte van de boete als wel om het lik-op-stukkarakter, waarbij aan bepaalde overtredingen vaste standaardboetes zijn gekoppeld, over de hoogte waarvan in beginsel geen discussie mogelijk is. Bij deze standaardboetes speelt het effect van de sanctie wel nog een andere rol, namelijk als de door de wet of beleidsregels voorgeschreven boete in de bijzondere omstandigheden van het geval, bijvoorbeeld gelet op de buitengewoon geringe draagkracht van de dader, te hoog is. In zo'n geval dient de boete te worden gematigd (artikel 5:46, derde lid, Awb). Met andere woorden: het effect van de sanctie mag nooit disproportioneel zijn, gelet op de ernst van het feit en de persoon van de dader. Deze proportionaliteitsmaatstaf geldt niet alleen voor de boete die in concreto door de sanctie-oplegger wordt bepaald, maar ook voor het door de wetgever of beleidsmaker te bepalen boetemaximum.

In verband met het effect van de sanctie dient ook rekening te worden gehouden met mogelijke andere sancties, niet zijnde boetes, die bij een bepaalde overtreding kunnen worden opgelegd. Het in theorie en in de praktijk mogelijke cumulatieve effect zal soms een matigende invloed moeten hebben op het boetemaximum. Hierbij moet niet alleen worden gedacht aan punitieve sancties, maar ook aan sancties met een ander, meer reparatoir karakter (bedrijfssluiting, naming en shaming in de vorm van publicatie van sancties).

De volgende relatieve ijkpunten worden in dit verband onderscheiden:
- Is afschrikking een belangrijk doel van de strafoplegging?
- Is gelet op de draagkracht van de gemiddelde overtreder een hoger of juist lager boetemaximum aangewezen?
- Is de bestuurlijke boete de enige in aanmerking komende sanctie of moet rekening worden gehouden met mogelijke cumulatieve effecten met andere sancties?

5. Recidive

In bestuurlijke boetestelsels is recidive een veel voorkomende strafverhogende factor. De onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen constateerden dat in het bestuursrecht op verschillende manieren met recidive wordt omgegaan. In een aantal bestaande bestuurlijke boetestelsels wordt voor recidive in de wet een apart boetemaximum bepaald. Als voorbeeld van zo'n bepaling kan worden gewezen op artikel 9.9a Wet studiefinanciering 2000 (misbruik uitwonendenbeurs), waarin voor een tweede boete het boetemaximum wordt verhoogd van 50 naar 100 procent van het teruggevorderde bedrag. In andere stelsels vormt het wettelijk maximum voor het basisfeit de grens waarbinnen ook de straf voor gevallen van recidive moet worden bepaald.

Recidive wordt veelal in beleidsregels of amvb's en ministeriële regels uitgewerkt. Soms schrijven die voor dat bij de eerste overtreding een schriftelijke waarschuwing wordt gegeven. Recidive vormt meestal een strafverzwarende factor. Ook kan recidive aanleiding geven tot een strafrechtelijke afdoening. Bij de vormgeving van recidivebepalingen – hetzij op wetsniveau hetzij in beleidsregels of ministeriële regels – moet ook aan enkele meer technische punten aandacht worden gegeven, in het bijzonder de recidivetermijn (binnen welke termijn 'telt' een herhaalde overtreding?) en de vraag of de eerste boete onherroepelijk moet zijn geworden. Hoewel maatwerk mogelijk moet zijn, is een recidivetermijn van 2 of 5 jaar gebruikelijk en wordt vaak de eis van onherroepelijkheid van de eerste boete gesteld (vgl. de Wet studiefinanciering 2000 en de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving). Met inachtneming van deze uitwerkingsvragen wordt het volgende relatieve ijkpunt in dit verband geformuleerd: moet rekening worden gehouden met recidiverend gedrag dat een hogere straf verdient?

6. Bijzondere kenmerken van het beleidsterrein en het wettelijk stelsel

Een boetemaximum kan mede bepaald worden door een bepaald wettelijk of beleidsmatig domein of een departementale wetsfamilie. Bepaalde regelgeving is op een wijze tot stand gekomen die eigen is aan het departement en het beleidsterrein en wijzigingen of vernieuwingen bouwen op tradities voort. De Boetewijzer beoogt onderlinge afstemming van boetemaxima te bevorderen, maar laat ruimte aan departementen om 'hun' boetestelsels in bepaalde clusters van wetten op een gelijksoortige manier te regelen. Voorbeelden van zulke clusters, waarbinnen de boeteregelingen onderling veel gelijkenis vertonen, zijn op het terrein van Financien de belastingwetten, bij SZW de uitkeringswetten en de arbeidswetten en op het terrein van EZ het 'cluster' Elektriciteitswet 1998, Gaswet en Telecommunicatiewet. Ook de boetemaxima zijn binnen die clusters op uniforme wijze geregeld.

In het kader van de Boetewijzer is derhalve relevant stil te staan bij de vraag of er kenmerkende elementen van een beleidsterrein zijn die eventueel een afwijkende benadering rechtvaardigen ten aanzien van een boetemaximum of de vormgeving daarvan. Het gaat om de vraag: wat zijn de kenmerkende elementen van een beleidsterrein die een eventuele afwijkende benadering rechtvaardigen ten aanzien van de boetemaxima en de vormgeving? In dit kader zijn de volgende kenmerkende factoren relevant:

- De verhouding tussen bestuursrecht (bestuurlijke boete) en strafrecht. De rol van het strafrecht (allerlaatste redmiddel of ruimer bereik?)
- Beschermde rechtsgoederen/belangen
- De organisatie (landelijke uitvoeringsorganisatie of decentraal?, massaproces/bulkwerk, mate van specialisatie en deskundigheid van de uitvoerders)
- De rol van beleid (rol van beleidsregels, mate van politieke kleuring)
- De doelgroep (burgers vs grote organisaties/bedrijven)

4.6. Bepaal de vormgeving van het boetemaximum (stap 5)

Hiervoor zijn factoren besproken die van invloed kunnen zijn op de hoogte van het boetemaximum. Deze paragraaf gaat over de vormgeving van de boetemaxima.
Als in de wet of in lagere regelingen of beleidsregels nadere normen zijn opgesteld over de wijze waarop tot boetevaststelling dient te worden gekomen, kan dat op verschillende manieren. De keuze voor een bepaalde techniek of combinatie van technieken wordt mede bepaald door de wetsfamilie (samenhang boetestelsels van een departement), de frequentie waarmee boetes worden opgelegd (bij een groot aantal boetes wordt vaker gekozen voor feitcodering teneinde uitvoeringskosten te drukken) en de duidelijkheid van de delictsomschrijving en de eenvoud van het bewijs (meer fixatie naarmate de delictsomschrijving helderder is en het bewijs eenvoudiger).

Als op dit punt geen nadere regels zijn gesteld is er sprake van een open stelsel. Er is slechts het wettelijk maximum en bestuursorganen zijn vrij in individuele gevallen boetes te bepalen. Bij fixatie volgt het boetebedrag uit de feitenvaststelling. Aan elke overtreding is een vast boetebedrag verbonden. De afwegingsruimte voor de boeteoplegger ontbreekt of is zeer beperkt. Boetestelsels met een bandbreedte verbinden overtredingen aan een richtbedrag dat als maximale boete wordt beschouwd voor dat type overtreding. Het bestuursorgaan heeft (enige) afwegingsruimte om in het individuele geval de boetehoogte te bepalen. De voorspelbaarheid van deze boetehoogtes is minder groot dan die bij volledige fixatie. Bij een relatieve boetehoogte wordt de boetehoogte bepaald door vooraf onbekende grootheden, bijvoorbeeld het profijt dat met een overtreding wordt behaald.

Hoewel de Grondwet en de Awb dat niet vereisen gaan de meeste wetten uit van een absoluut bedrag als maximum. Slechts een enkele formele wet geeft een vast bedrag voor een bepaalde overtreding.
Soms wordt een absoluut bedrag gecombineerd met een relatief of flexibel maximum. Dan gaat het bijvoorbeeld om een maximum dat gerelateerd is aan de omzet van een onderneming. In bijvoorbeeld artikel 57 Mededingingswet staat een maximale boete voor ondernemingen of verenigingen van ondernemingen die procentueel gerelateerd is aan de omzet. Voor natuurlijke personen bevat het artikel een absoluut bedrag als maximum.

Een omzetgerelateerde boete wordt vaak gekozen met het oog op de effectiviteit van de boete, of vanwege de plicht of wens aan te sluiten bij Europese regelgeving (bijvoorbeeld een bedrag per ton emissie waarmee de norm wordt overschreden). Een andere vorm van relatieve boete is de boete die gerelateerd is aan het verkregen voordeel, dan wel de hoogte van het benadelingsbedrag. Fiscale vergrijpboetes bijvoorbeeld worden gerelateerd aan de benadeling van de fiscus en de hoogte wordt bepaald door een percentage van de opgelegde aanslag, met in de wet een maximumpercentage.

4.7. Bepaal het boetemaximum en onderbouw de keuze. (stap 6)

Het resultaat van de voorafgaande afwegingen leidt tot een boetemaximum waarbij in elk geval de volgende factoren zijn overwogen: de aard van de persoon, het met de overtreding te behalen profijt, de ernst van de overtreding, het effect van de sanctie, de wenselijkheid van een afzonderlijk boetemaximum bij recidive en de bijzondere kenmerken van het betrokken beleidsterrein en het wettelijk stelsel.
Het ligt voor de hand dat in de memorie van toelichting bij een wetsvoorstel bij de vraag wat een passend (effectief, evenredig en afschrikwekkend) boetemaximum is, aandacht aan de bovengenoemde factoren wordt geschonken. De publieke en politieke belangstelling voor boetemaxima en de onderbouwing daarvan is groot. Bij de wetgevingstoetsing van het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt extra aandacht gevraagd voor de onderbouwing van de keuze voor de boetehoogte. De Afdeling advisering van de Raad van State vraagt in haar adviezen consequent aandacht voor de onderbouwing van boetehoogtes. Een goede onderbouwing is in alle gevallen belangrijk, maar dat geldt in het bijzonder voor het geval de gebruiker kiest voor een boetemaximum dat afwijkt van bestaande boetehoogtes en de corresponderende boetecategorieën van artikel 23 Sr. De Boetewijzer levert de gebruiker input voor de keuze en de onderbouwing daarvan in de memorie van toelichting.

Lijst van gebruikte afkortingen

AOW	Algemene Ouderdomswet
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
Awr	Algemene wet inzake rijksbelastingen
Adw	Algemene douanewet
BBBB	Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst
rBM	Richtlijn bestuurlijke strafbeschikkingsbevoegdheid milieu- en keurfeiten
Sr	Wetboek van Strafrecht
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wg&b	Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden
WML	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag
Wob	Wet op de omzetbelasting 1968
WW	Werkloosheidswet
Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Voorbeelden van bestuursrechtelijke boetemaxima in het ordeningsrecht

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Gegevensverstrekking				
Natuurlijke persoon dient niet de vereiste gegevens in bij aan- of afvoeren, lozen of onttrekken van oppervlakte water. (VenJ)	rBM[4] (Richtlijn bestuurlijke strafbeschikkingsbe-voegdheid milieu- en keurfeiten), bijlage 2 Keurfeiten, nr. 320	€100 Art. 4.6 Besluit OM-afdoening: ten aanzien van elk feit wordt bij richtlijn de hoogte van de geldboete bepaald.	Cat. I	Vaststelling boetebedragen gebeurt in de richtlijn.
Belasting- of inhoudingsplich-tige doet niet of niet tijdig aangifte voor een aangiftebelas-ting (FIN)	Art. 67b, eerste lid Awr	€123	Cat. I	€61,50 (§ 22 BBBB Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst)
Door degene die voornemen is de bodem te saneren, bij de melding daarvan bij gedepu-teerde staten van de betrokken provincie niet verstrekken van de juiste gegevens.	rBM[4], bijlage 2, nr. 320	€300 Art. 4.6 Besluit OM-afdoening: ten aanzien van elk feit wordt bij richtlijn de hoogte van de geldboete bepaald	Cat. I	Vaststelling boetebedragen gebeurt in de richtlijn.
Niet tijdig formaliteiten verrichten voor goederen in tijdelijke douaneopslag. (FIN)	Art. 9:1 Adw	€300	Cat. I	
Natuurlijke persoon verstrekt niet de juiste gegevens bij melding voornemen tot bodemsanering aan gedepu-teerde staten. (VenJ)	rBM004[4],rBM, bijlage 1, nr. 085	€1.000 Art. 4.6 Besluit OM-afdoening: ten aanzien van elk feit wordt bij richtlijn de hoogte van de geldboete bepaald => fixatie	Cat. II	Vaststelling boetebedragen gebeurt in de richtlijn.
Het hoofd van de school leeft de verplichtingen van de Leerplicht-wet 1969 niet na, waaronder de verplichting om verzuim te melden. (OCW) Meldplicht	Art. 27 Leerplichtwet 1969	€1000 per overtreding, met een max. van €100.000 per jaar.	Cat. II	
Inhoudingsplichtige doet niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig aangifte loonbelasting (FIN)	Art. 67b, tweede lid Awr	€1.230	Cat. II	€65 (§ 22a BBBB)
Niet tijdig gegevens verstrekt aan bevoegd gezag conform Regeling meetmethoden verbranden afvalstoffen. (VenJ)	rBM[4], bijlage 1 nr. 027	€1.500 Art. 4.6 Besluit OM-afdoening: ten aanzien van elk feit wordt bij richtlijn de hoogte van de geldboete bepaald	Cat. II	Vaststelling boetebedragen gebeurt in de richtlijn.

[4] Het betreft hier een bestuurlijke strafbeschikking die door het dagelijks bestuur, zonder tussenkomst van de rechter wordt opgelegd voor overtredingen van eenvoudige aard van bepaalde milieuwetgeving en waterschapskeuren. Dit wordt gedaan op basis van een door een buitengewoon opsporingsambtenaar opgemaakt proces-verbaal. De bestuurlijke strafbeschikking is een strafrechtelijke sanctie.

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Rechtspersoon verstrekt niet de juiste gegevens bij melding voornemen tot bodemsanering aan gedeputeerde staten. (VenJ)	rBM004/rBM[4], bijlage 1 nr. 085	€2.000 Art. 4.6 Besluit OM-afdoening: ten aanzien van elk feit wordt bij richtlijn de hoogte van de geldboete bepaald	Cat. II	Vaststelling boetebedragen gebeurt in de richtlijn.
Niet nakomen van informatie-verplichtingen inzake het door het rijk verstrekte uitkering (BZK)	Art. 6b Remigratiewet	€2.269	Cat. II	
Niet aanleveren door tabaksproducenten of – importeur van een jaarlijkse lijst van alle ingrediënten per eenheid product. (VWS)	Art. 3b, jo art. 11b Tabakswet	€4.500 **Fixatie**	Cat. III	Bijlage bij de tabakswet categorie A: €450
Belastingplichtige doet niet, dan wel niet tijdig de aangifte voor een belasting welke bij wege van aanslag wordt geheven (FIN)	Art. 67a, eerste lid, Awr	€4.920	Cat. III	5% (BBBB); bij Vpb €2460
De ondernemer doet niet dan wel niet tijdig een opgave ICT-transacties. (FIN)	Art. 40 Wet op de omzet-belasting 1968 (Wob)	€4.920	Cat. III	50% (par. 24B BBBB)
Niet melden van leegstand of beëindiging van gebruik door de eigenaar (BZK)	Art. 18 Leegstandswet	€7.500	Cat. III	
Niet melden van ter beschikking komen woning door eigenaar woonruimte die is aangewezen overeenkomstig art. 12, eerste lid. (BZK)	Art. 85a, tweede lid, onderdeel b, jo art. 18, eerste lid, Huisvestingswet	€7.500	Cat. III	
Niet naleving van aan de vergunning verbonden voorschriften inzake verslaglegging en het geven van inlichtingen. (VenJ)	Artikel 15 Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.	€11.250	Cat. III	Gemeenteraad stelt bij verordening het bedrag vast van de bestuurlijke boete die voor de verschillende overtredingen kan worden opgelegd.

[4] Het betreft hier een bestuurlijke strafbeschikking die door het dagelijks bestuur, zonder tussenkomst van de rechter wordt opgelegd voor overtredingen van eenvoudige aard van bepaalde milieuwetgeving en waterschapskeuren. Dit wordt gedaan op basis van een door een buitengewoon opsporingsambtenaar opgemaakt proces-verbaal. De bestuurlijke strafbeschikking is een strafrechtelijke sanctie.

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
De geneesheer-directeur verschaft geen kennisgeving van een dwangbehandeling uiterlijk bij het begin ervan aan de inspecteur en/of zo spoedig mogelijk na het begin ervan aan de vertegenwoordiger van de patiënt. (VWS).	Art. 38, zesde lid, Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen	€13. 400	Cat. IV	
Niet voldoen door zorgaanbie-der van de plicht jaarlijks voor 1 juni een kwaliteitsjaarverslag aan te leveren. (VWS)	Art. 5, eerste lid, jo art. 9 Kwaliteitswet zorginstellingen	€33.500	Cat. V	€16.750 in beleidsregels. Differentiatie naar bedrijfsomvang. Normbe-drag voor rechtspersonen met 50 of meer werknemers. 1/3 van normbedrag voor rechtspersonen met 10 tot 50 werknemers. 1/5 van normbedrag voor rechtspersonen met minder dan 10 werknemers en voor natuurlijke personen.
Zorgaanbieder meldt een calamiteit binnen de instelling niet onverwijld of niet aan de IGZ (VWS). **Meldplicht**	Art. 4a, eerste lid, jo art. 9 Kwaliteitswet zorginstellingen	€33.500	Cat. V	
Door een werkgever niet of onvoldoende kunnen overleg-gen van schriftelijke bescheiden waaruit de arbeidsrelatie, het loon en aantal gewerkte uren van een werknemer blijkt. (SZW)	Art. 18f Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML)	Vijde categorie art. 23 Sr	Cat. V	Bij beleidsregel is een boetenormbedrag bepaald van €12.000 per werknemer die het betreft. In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen; o.a. wanneer de werkgever een natuurlijke persoon betreft wordt het boete-normbedrag vermenigvul-digd met 0,6.
Niet voldoen aan diverse meldplichten bij het verrichten van graafwerkzaamheden, (anders dan bij art. 2 en art. 13) (EZ)	Art. 26, tweede lid, Wet Informatie-uitwisseling ondergrondse netten.	€100.000	Cat. VI	
Spoorwegondernemer of –beheerder verstrekt onjuiste of onvolledige gegevens over gebruik of beheer van spoorwe-gen en vervoer. (IenM)	Art. 80 jo 77 eerste lid Spoor-wegwet	€225.000 indien begaan door onderneming	Cat. VI	Beleidsregels bestuurlijke boetes Spoorwegwet; afhankelijk van omstandig-heden/ernst/omzet onderneming kan het bedrag vermeerderd worden.

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Niet voldoen aan meldplicht van graafwerkzaamheden. **Meldplicht** (EZ)	Art. 2 en art. 13 jo 26 eerste lid Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten	€450.000	Cat. VI	
Student verstrekt niet de juiste gegevens aan DUO over inschrijving in GBA. (OCW)	Art. 9.9 Wet studiefinanciering 2000	50% van het benadelingsbedrag wegens ten onrechte ontvangen van uitwonendenbeurs	Relatieve boete	
Belastingplichtige heeft met opzet de aangifte voor een aanslagbelasting niet, dan wel onjuist of onvolledig gedaan. (FIN)	Art. 67d, eerste lid, Awr	100% van de belastinggrondslag	Relatieve boete	§ 26, elfde lid BBBB
De aanslag is door opzet of grove schuld van de belasting-plichtige tot een te laag bedrag vastgesteld of anderszins is te weinig belasting geheven. (FIN)	Art. 67e, eerste lid, Awr	100% van de belastinggrondslag	Relatieve boete	§ 27, zevende lid BBBB
Door een uitkeringsgerechtigde niet aan het UWV, de SVB of de gemeente op verzoek van deze instanties of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mede te delen, waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering, de hoogte of de duur van de uitkering, of op het bedrag van de uitkering dat aan de belanghebbende wordt betaald. (SZW)	De regeling van de bestuurlijke boete is uniform geregeld voor alle sociale verzekeringswetten en sociale voorzieningen. Zie bijv. art. 27a WW; art. 91 WIA; art. 17a AKW; art. 17c AOW; art. 18a WWB	100% van de boetegrondslag (benadelingsbedrag). Indien bij overtreding van de inlichtingenverplichting geen sprake is van een benadelings-bedrag, dan geldt maximaal een boete gelijk aan de tweede categorie 23, lid 4, Sr.	Relatieve boete	Bij AmvB is de boete bepaald op het benadelingsbedrag en zijn er criteria gegeven voor verminderde verwijtbaar-heid. Indien overtreding van de inlichtingenverplichting niet heeft geleid tot een benadelingsbedrag bedraagt de boete €150. Indien het benadelingsbedrag €50.000 of meer bedraagt wordt er strafrechtelijk gehandhaafd. Naast de boete wordt het benadelingsbedrag verplicht teruggevorderd.

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Medewerkingsplicht				
Het niet meewerken aan het door de toezichthouder uitoefenen van bevoegdheden ter vaststelling van de identiteit van degene die voor de werkgever arbeid verricht of heeft verricht in het kader van de Wet arbeid vreemdelingen (WAV) (SZW)	Art. 19d, jo art. 17b Wet Arbeid vreemdelingen	Vijfde categorie art. 23 Sr	Cat. V	Bij beleidsregel is een boetenormbedrag bepaald per illegaal tewerkgestelde vreemdeling: €12000. In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen. o.a. wanneer de werkgever een natuurlijke persoon is wordt het boetenormbedrag met 0,5 vermenigvuldigd.
De houder van de handelsvergunning draagt bij aan de bewaking van geneesmiddelen waarop de handelsvergunning betrekking heeft door een geneesmiddelenbewakingssysteem toe te passen dat aansluit op het geneesmiddelenbewakingssysteem van het College. (VWS),	Art.76a, eerste lid, jo art. 101 Geneesmiddelenwet	€ 450 000	Cat. VI	
Een ieder is gehouden desgevraagd aan de zorgautoriteit persoonsgegevens en inlichtingen te verstrekken welke redelijkerwijs voor de uitvoering van deze wet van belang kunnen zijn. (VWS)	Art.61, jo art. 76 Wet marktordening gezondheidszorg	€ 500 000 of, indien dat meer is, tien procent van de netto omzet van de onderneming in Nederland	Cat. VI, of relatieve boet	

Overtreding	Vindplaats	Wettelijk Boete-maximum	Correspon derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Aanwijzing				
Niet voldoen aan de schriftelijke aanwijzing als bedoeld in artikel 3. Art. 2, zevende lid en art.3: zorgaanbieder moet jaarlijks verslag opstellen, gebeurt dat niet/ onjuist/ onvoldoende dan krijgt die een aanwijzing van de minister.(VWS).	Art. 3, jo art. 3b Wet klachtrecht cliënten zorgsector	€6.700	Cat. III	
Niet naleven van aan de vergunning verbonden voorschriften inzake het volgen van aanwijzingen van het hoofd van de plaatselijke politie.	Art. 12, jo art. 15 Wet particu-liere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus	€11.250	Cat. IV	

Overtreding	Vindplaats	Wet-telijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Overige materiële normen				
In gebruik nemen voor bewoning zonder vergunning B&W van een woonruimte aangewezen overeenkomstig art. 5 Huisvestingswet. (BZK)	Art. 85a, tweede lid, onderdeel a, jo art. 7, eerste lid, Huisvestingswet	€340	Cat. I	Gemeenteraad stelt bij verordening het bedrag vast van de bestuurlijke boete die voor de verschillende overtredingen kan worden opgelegd.
Toelaten van een persoon onder de 18 jaar in een speelautoma-tenhal. (VenJ)	Art. 30u en 35b Wet op de kansspelen	Eerste categorie art. 23 Sr	Cat. I	
Herhaaldelijk niet voldoen aan de inburgeringsplicht. (BZK)	Art. 34, jo art. 33 Wet inburge-ring	€1.000	Cat. I	
Bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van tabakspro-ducten aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt. (VWS)	Art. 11b, jo art. 8 Tabakswet	€4.500	Cat. III	
Bedrijfsruimte voor levensmid-delen zijn niet schoon en worden niet goed onderhouden. (VWS)	Art. 32a, tweede lid Warenwet jo art. 2 eerste lid Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen jo art. 4.2, jo bijlage II, hoofdstuk I.1, van de verordening (EG) 852/2004.	€4.500	Cat. III	€1.050 opgelegd aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon met 50 of minder werknemers en €2.100 aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon met meer dan 50 werk-nemers.
Het niet, gedeeltelijk niet, dan wel niet tijdig betalen van op aangifte verschuldigde belasting. (FIN)	67c Awr	€4.920	Cat. III	Par. 23 BBBB
Het ten onrechte voeren van de titel arts, tandarts, apotheker, gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, fysiothera-peut, verloskundige, verpleeg-kundige of van een daarop gelijkende benaming of een op die titel betrekking hebbend onderscheidingsteken. (VWS)	Art.4, tweede lid, jo art. 100 Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg	€6.700	Cat. III	€3.350 in beleidsregels.

Overtreding	Vindplaats	Wet-telijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Het niet tijdig uitvoeren van een cliëntenonderzoek. (FIN)	Art. 4 jo Art. 27 en 28 Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en 13 Besluit bestuurlijke boetes finan-ciële sector	€10.000	Cat. IV	
Niet naleving van de aan de vergunning verbonden voorschriften, de bij ministeriële regeling gestelde regels en de in de wet opgenomen regels betreffende de toestemming voor het tewerkstellen van personeel en de opleiding, het uniform, de legitimatie en de instructie van het personeel, de installatie en het gebruik van alarmapparatuur. (VenJ)	Art. 15 Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.	€11.250	Cat. IV	
In gebruik geven voor bewoning van een woonruimte aangewe-zen overeenkomstig art. 5 aan een persoon die niet over een huisvestings-vergunning beschikt. (BZK)	Art. 85a, tweede lid, onderdeel c, jo art. 7, tweede lid, Huisves-tingswet	€18.500	Cat. IV	Gemeenteraad stelt bij verordening het bedrag vast van de bestuurlijke boete die voor de verschillende overtredingen kan worden opgelegd
Onttrekken van een (deel van de) woning , die hoort tot door de gemeenteraad in huisvestings-verordening aangewezen categorie, aan de bestemming van woonruimte. (BZK)	Art. 30, eerste lid, Huisvestings-wet	€18.500	Cat. IV	Gemeenteraad stelt bij verordening het bedrag vast van de bestuurlijke boete die voor de verschillende overtredingen kan worden opgelegd.
Het niet bewaren van een identiteitsdocument van een tewerkgestelde vreemdeling tot tenminste vijf jaar na het einde van het kalenderjaar waarin de arbeid door de vreemdeling is beëindigd (SZW)	Art. 15, jo art. 19d van de Wet arbeid vreemdelingen	Vijfde categorie art. 23 Sr.	Cat. V	Bij beleidsregel is een boetenormbedrag bepaald per illegaal tewerkgestelde vreemdeling: €2250. In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen. o.a. wanneer de werkgever een natuurlijke persoon is wordt het boetenormbedrag met 0,5 vermenigvuldigd.
Het zonder een tewerkstellings-vergunning arbeid laten verrichten door een vreemde-ling. (SZW)	Art. 19d van de Wet arbeid vreemdelingen	Vijfde categorie art. 23 Sr.	Cat. V	Bij beleidsregel is een boetenormbedrag bepaald per illegaal tewerkgestelde vreemdeling: €2250. In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen. o.a. wanneer de werkgever een natuurlijke persoon is wordt het boetenormbedrag met 0,5 vermenigvuldigd.

Overtreding	Vindplaats	Wet-telijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Het betalen van loon of vakantiebijslag onder het wettelijke minimumloon of minimumvakantiebijslag op grond van de Wet minimumloon of minimumvakantiebijslag (WML) (SZW)	Art. 7 jo art. 18f WML	Vijfde categorie art. 23 Sr.	Cat. V	Bij beleidsregel zijn boetenormbedragen bepaald die afhankelijk zijn van de mate en duur van de onderbetaling per onderbetaalde werknemer. Deze bedragen variëren van € 500 (onderbetaling <5% en ≤ 1 maand) tot €10000 (onderbetaling ≥50% en ≥6 maanden). In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen: de boetenormbedragen worden vermenigvuldigd met 0,6 voor de werkgever die natuurlijke persoon is.
Zorgplicht tot zorgvuldig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen; verbod op gebruik van verboden stoffen; overtreding gebruiks-voorschriften (EZ)	Art. 90 lid 1 en art. 97 Wet gewasbeschermingsmiddelen	€78.000	Cat. V Natuurlijke persoon	
Overtreding van voorschriften, gesteld in ket kader van de Wet dieren (EZ)	Wet dieren, artikelen 8.6 en 8.8	Vijfde categorie art. 23 Sr.	Cat. V Natuurlijke persoon	
Verbod om meer meststoffen in de grond te brengen dan toegestaan (EZ)	Art. 7 jo art. 57 en art. 62 Meststoffenwet	bedrag per kilo stikstof overschrijding; tot een maximum van de vijfde categorie art. 23 Sr.	Cat. V Natuurlijke persoon Relatieve boete	
In de Arbeidsomstandighedenwet en hierop gebaseerde regelgeving (Arbowet) zijn normen opgenomen voor bijvoorbeeld arbeid met gevaarlijke stoffen, tillen, werken op hoogte, voorkomen valgevaar, arbeidsmiddelen, beschermingsmiddelen etc. Indien deze normen niet worden nageleefd, kan een bestuurlijke boete worden opgelegd. (SZW)	Art. 34 Arbeidsomstandigheden wet	Vijfde en zesde categorie art. 23 Sr.	Cat. V en VI	Bij beleidsregel zijn voor de verschillende overtredingen 7 categorieën boetenormbedragen opgenomen (€340 tot €13500). De hoogte is mede afhankelijk van de omvang van het bedrijf (aantallen werknemers). Bij arbeidsongevallen worden de bedragen vermenigvuldigd met een factor 4 of 5. In de beleidsregel is ook matigingsbeleid opgenomen.
Uitgever, importeur of verkoper overtreedt voorschriften van de Wet op de vaste boekenprijs. (OCW)	Art. 18 Wet op de vaste boekenprijs	€90.000	Cat. VI	Beleidslijn sanctiemaatregelen vaste boekenprijs 2011: bij de vaststelling van de boete wordt uitgegaan van de helft van het boetemaximum.

Overtreding	Vindplaats	Wet-telijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Omroep overtreedt verplichtingen van de Mediawet 2008 (bijv. overtreding reclamevoorschriften, schending van beginsel van non-commercialiteit). (OCW)	Art. 7.12 Mediawet	€225.000	Cat. VI	Beleidslijn sanctiemaatregelen 2011. Commissariaat voor de Media maakt onderscheid tussen zeer ernstige, ernstige en lichte overtredingen. Recidive is een boeteverhogende omstandigheid.
Reclame voor dan wel gunstbetoon met betrekking tot een geneesmiddel waarvoor geen handelsvergunning is verleend. (VWS)	Art.101, jo 84, eerste lid, Geneesmiddelenwet	€450.000	Cat. VI	Bij de eerste boete: €150.000. Dit boetebedrag wordt alleen opgelegd bij grote ondernemingen en in het geval dat per saldo geen verlichtende omstandigheden worden aangetroffen ten aanzien de ernst van de overtreding, de verwijtbaarheid en overige omstandigheden (zie beleidsregels IGZ 24 oktober 2013)
Reclame of sponsoring van tabaksproducten. (VWS)	Art. 5 jo art. 11b Tabakswet	€450.000 in het geval van overtreding van artikel 5 of 5a, indien die overtreding is begaan door een fabrikant, groothandel of importeur van tabaksproducten. **Fixatie**	Cat. VI	Bijlage bij de tabakswet categorie A: €450
Overtredingen van de Elektriciteitswet, Gaswet, Telecomwet, Postwet, Mededingingswet; Wet handhaving consumentenbescherming (EZ)	Art. 77i Elektriciteitswet, art. 60ad Gaswet, art. 15.4 Telecomwet, art. 49 Postwet, art. 57 Mededingingswet; art. 2.8 ev Wet handhaving consumentenbescherming	€450.000 of, indien dat meer is, 1% van jaaromzet	Cat. VI of relatieve boete	
Verlenen van luchtverkeersdiensten zonder daartoe te zijn aangewezen bij of krachtens de Wet Luchtvaart dan wel zonder de hiertoe vereiste instemming, bedoeld in artikel 5.14b. (IenM)	Art.11.16., jo art. 5.14c Wet Luchtvaart	€500.000	Cat. VI	
Zorgplicht tot zorgvuldig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen; verbod op gebruik van verboden stoffen; overtreding gebruiksvoorschriften (EZ)	Art. 90, eerste lid, en art. 97 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wg&b)	€780.000 of, indien dat meer is, 10% omzet rechtspersoon	Cat. VI of relatieve boete Rechtspersoon	
Overtreding van voorschriften, gesteld in ket kader van de Wet dieren (EZ)	Wet dieren, art. 8.6 en art. 8.8	Maximaal €780.000 of 10% van de jaaromzet rechtspersoon	Cat. VI of relatieve boete. Rechtspersoon	

Overtreding	Vindplaats	Wet-telijk Boete-maximum	Correspon-derende boetecat. art. 23 Sr	Boetenormbedrag
Verbod om meer meststoffen in de grond te brengen dan toegestaan (EZ)	Art. 57 en art. 62 Meststoffen-wet	bedrag per kilo stikstof overschrijding; tot een maximum van €780.00 voor rechtspersoon	Cat. VI Rechtspersoon	
Het niet verrichten van een cliëntenonderzoek door een financiële instelling. (FIN)	Art. 3 jo art. 27 en art. 28 Wwft en 13 Besluit bestuurlijke boetes financiële sector	€1.000.000	Cat. VI	
Zonder vergunning gelegenheid bieden tot deelname aan een kansspel (VenJ)	Art. 35a (eerste lid) Wet op de Kansspelen	Zesde cat. art. 23 Sr., of, indien dat meer is 10% van de jaaromzet.	Cat. VI of relatieve boete Rechtspersoon	
Sluiten van door de Aanbeste-dingswet verboden overeen-komsten (EZ)	Art. 4.21 Aanbestedingswet 2012	Ten hoogste 15% van de geraamde waarde van de opdracht	Relatieve boete	
Indien het aan opzet of grove schuld van de belastingplichtige is te wijten dat belasting die op aangifte moet worden betaald gedeeltelijk niet dan wel niet tijdig is betaald. (FIN)	Art. 67f Awr	100% van de belastinggrondslag	Relatieve boete	Par 28 BBBB (bij grove schuld 25%; bij opzet 50%)

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

2014 | J-21876